

פקס-עיתון

יוני 2009

גיליון מספר 143

מו"פ צפון

שולחן המחקר: פוריות בגלעיניים

מוסיפה יכול. אפיון ההתאמה הגנטית בין כל זני השזיף השונים, שנבנה על סמך איתור אללי ה-S לכל זן הסתיים. נמצא מתאם גבוה מאוד בין טבלת ההתאם הגנטי של הזנים השונים לבין המציאות בשטח.

משמש

התחלנו באיתור אללי S בכל אחד מהזנים. עד כה הצלחנו לאפיין את מרבית האללים של מספר זנים חדשים באופן מלא (2 אללים) או חלקי (אלל אחד). בזן גולדריץ נמצאה בעיה חמורה של תקינות פרחים, אשר יכולה להסביר, לפחות באופן חלקי, את הפוריות הלוקויה. נראה שעל אף איכותו הגבוהה של הגולדריץ אין להמליץ עליו להמשך נטיעה. בשנתיים האחרונות התחלנו לבחון את הסיבות לפוריות הלוקויה של זן איכותי נוסף: 333 (Earlycot), הגדל באזור נמוך יותר של עמק החולה. נמצא שהבעיה העיקרית שלו היא התמיינות לקויה לפרחים (למרות שהפרחים שכבר נוצרים תקינים), וניתן לשפרה ע"י ריסוסי מג'יק 1% כ-9 חודשים לפני הפריחה. כמו כן נמצא שהזן האיכותי 330 (Early Gold) יכול לשמש כמפרה מצוין שלו על אף שהוא בעל התאם גנטי חלקי בלבד עם ה-333. עם זאת, מאחר והשפעת המרחק מהמפרה על גובה היבול שמתקבל הינה כה קריטית בזנים שנבדקו (330 ו-333), יש להקפיד על נטיעת מפרים רבים שישולבו בתוך חלקות זן המטרה (כל שורה שניה או אף בתוך השורה). יש להמשיך באיתור זני משמש איכותיים בעלי התאם גנטי מלא עם 333, שכמובן חופפים את מועד פריחתו, על מנת לשפר עוד יותר את היבולים.

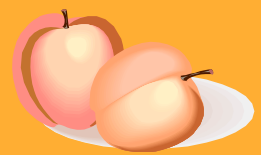
שיפור פוריות בשזיף היפני ובזני משמש חדשים ע"י העלאת שיעורי ההאבקה וההפריה ואפיון ההתאמה הגנטית בין הזנים השונים של כל מין רפי שטח

השזיף היפני וזני המשמש החדשים שייכים למשפחת הוורדיים וקיימת בהם, כמו בהרבה וורדניים אחרים, תופעת אי התאם עצמי. חלק ניכר מזני המשמש והשזיף היפני סובל מבעיה חמורה של פוריות לקויה. כתוצאה מכך, העצים אינם מממשים את מלוא פוטנציאל היבול.

מבין הגורמים הרבים בעלי ההשפעה על יבולי מטעים, התאמה גנטית היא תנאי הכרחי להפריה טובה אבל פרמטרים נוספים כמו: התאמת מועדי הפריחה, חיוניות גרגרי אבקה וכן האבקה יעילה משפיעים אף הם על הפוריות. מתוך הניסיון שצברנו בהבנת מערכת ההאבקה וההפריה בתפוח, אגס ולאחרונה גם במספר זני שזיף, בקשנו לשפר תהליכים אלו ע"י אפיון התבנית הגנטית של אללי S ממנגנון אי ההתאם העצמי בכל זני השזיף המסחריים הקיימים, שעדיין לא סיימנו את אפיונם, ובכל זני המשמש החדשים. על ידי כך אנו מקווים להמליץ על התאמה טובה יותר בין זנים מופרים לזנים מפרים בכל מין.

שזיף

מסיכום הניסויים עד כה עולה כי יש הבדל גדול בפוריות בין מטעים המכילים זנים בעלי התאם גנטי מלא עם זן המטרה לבין מטעים בהם הזנים המפרים הם רק בעלי התאם גנטי חלקי עם זן המטרה. בראשונים הפוריות גבוהה יותר ונדרש, ככל הנראה, מספר נמוך יחסית של דבורים לעץ בהשוואה לקבוצת המטעים השניה והעיקרית, בה הפוריות לקויה, ונדרשות כעשר דבורים לעץ לדקה בשיא הפריחה על מנת להגיע לפוריות סבירה. נמצא שכדי להגיע למספר אופטימלי זה של דבורים לעץ יש להציב את הכוורות ב"דירוג רב-פעמי", כלומר – אחת ליומיים-שלושה לאורך כל תקופת הפריחה. בשיטה זו ניתן להסתפק ברוב המקרים ביחס כוורות סופי של 4:1 בלבד, כלומר כוורת אחת לכל ארבעה דונם. צפיפות גבוהה יותר לא

את המאמרים המלאים ניתן לקרוא במרכז המידע של מו"פ צפון באינטרנט.

הממצאים המוצגים כאן הינם תוצאות ניסויים, ואינם מהווים המלצות לחקלאים

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור

מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il

